

گروه متتارکت جهانی بذر

World Seed Partnership

An ISF-ISTA-OECD-UPOV-WFO Initiative

OECD UPOV

سامان شیدائی، حسین صادقی

اعضای هیأت علمی مؤسسه

در نمونه برداری بذر، آزمون بذر و قابلیت های انبارداری برای همبستگی بهتر با مزرعه (انجمن بین المللی آزمون بذر^۱)، توسعه یک نظام گواهی ارقام گیاهی قابل اطمینان و متناسب با استانداردهای بین المللی برای جابجایی بذر در سطح ملی و بین المللی (سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه^۲)، کمک به رشد صنعت بذر داخلی به منظور اطمینان از دسترسی کشاورزان به بذرهای اصلاح شده (فدراسیون بین المللی بذر^۳) و اطمینان از مشارکت کشاورزان در مباحث مرتبط و دسترسی به ارقام جدید گیاهی و بذرهای مقرون به صرفه و سازگار به شرایط محیطی (سازمان جهانی کشاورزان^۴).

هر یک از سازمان های گروه مشارکت جهانی بذر تلاش می کنند تا به یکی از این چالش ها بپردازد. این سازمان ها در گذشته به صورت مستقل عمل می کردند اما بعداً متوجه این واقعیت شدند که می توانند مکمل یکدیگر بوده و اشتراک مساعی آنها می تواند ارزشمند و به نفع تمامی افراد ذینفع در بخش بذر باشد.

کشاورزی به دلایلی همچون افزایش جمعیت، شهرنشینی گسترده و تغییرات آب و هوایی با چالش تأمین امنیت غذایی روبرو است. داشتن انتخاب برای بهره مندی از غذاهای سالم، خوش طعم، مغذی و با قیمتی مقرون به صرفه بستگی به کیفیت خوب بذر و ارقام با عملکرد بالا دارد که با محیطی که در آن کشت می شوند سازگار باشند. همچنین تولیدات کشاورزی باید درآمد مناسبی برای کشاورزان در پی داشته باشد.

گروه مشارکت جهانی بذر، بنیادی است که پنج سازمان بین المللی با هدف حمایت از توسعه بخش بذر در کشورهای دنیا به وجود آورده اند. با دانش و تخصص این پنج سازمان، گروه مشارکت جهانی بذر در تلاش است تا راهنمایی های لازم را در جهت توسعه یک چارچوب قانونی مؤثر و مناسب برای بذر فراهم آورد که شامل موارد زیر می گردد؛ ایجاد و اجرای یک نظام مؤثر برای حمایت از ارقام گیاهی (اتحادیه بین المللی حمایت از ارقام جدید گیاهی^۵)، ارتقای تضمین کیفیت بذر از طریق بهبود

گروه مشارکت جهانی بذر

اطمینان از اینکه کشاورزان به بذر با کیفیت و رقم‌های جدید گیاهی مناسب به خصوص در کشورهای در حال توسعه برای تأمین امنیت غذایی و توسعه اقتصادی دسترسی دارند بسیار مهم است. برای رسیدن به این هدف هر کشوری نیاز دارد که در چارچوبی قرار گیرد که از توسعه ارقام جدید و تولید و عرضه بذرهای باکیفیت ارقام مناسب به کشاورزان حمایت کند.

گروه مشارکت جهانی بذر یک ابتکار مشترک از ۵ سازمان بین‌المللی به منظور حمایت از توسعه بخش بذر در کشورهای دنیا است. این سازمان‌های بین‌المللی شامل:

- سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD)

- اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی (UPOV)

- انجمن بین‌المللی آزمون بذر (ISTA)

- فدراسیون بین‌المللی بذر (ISF)

- سازمان جهانی کشاورزان (WFO)

گروه مشارکت جهانی بذر با کنار هم آوردن دانش و تخصص اعضای خود در تلاش برای فراهم آوردن راهنمایی‌های لازم در زمینه توسعه چارچوب قانونی مؤثر و مناسب برای بذر است که از عناصر زیر پیروی می‌کند:

- یک نظام مؤثر برای حمایت از ارقام گیاهی به منظور تشویق اصلاح ارقام گیاهی

- ارتقای تضمین کیفیت بذر به منظور کارایی بهتر در مزرعه

- یک سیستم گواهی بذر قابل اعتماد و مورد پذیرش بین‌المللی برای جابجایی بذر

- یک صنعت بذر پویا برای اطمینان از دسترسی کشاورزان به بذر باکیفیت ارقام اصلاح شده

- نقش مهم کشاورزان در کشاورزی پایدار

هدف گروه مشارکت جهانی بذر

هدف گروه مشارکت جهانی بذر فراهم کردن اطلاعات لازم در زمینه اهداف هر سازمان و توضیح نقش این سازمان‌ها در کمک به سایر کشورها برای دستیابی به امنیت غذایی و توسعه اقتصادی بیشتر در بخش‌های روستایی است. گروه مشارکت جهانی بذر تخصص و راهنمایی‌های لازم را برای کشورهای فراهم می‌آورد تا آنها بتوانند نظام‌های مرتبط را به کار گیرند تا از طریق آنها کشاورزان را قادر سازند تا به بذر باکیفیت و ارقام جدید گیاهی دست یابند.

وب سایت گروه مشارکت جهانی بذر مرکز ارائه اطلاعات و راهنمایی‌های لازم در مورد توسعه یک چارچوب قانونی مؤثر و مناسب

برای بذر و به نفع کشاورزان است.

اقدامات گروه مشارکت جهانی بذر

اولین گام توافق بر سر نحوه مشارکت سازمان‌های گروه مشارکت جهانی بذر و پس از آن ایجاد وب سایت گروه مشارکت جهانی بذر به عنوان نقطه مرکزی تماس بود.

جمهوری متحد تانزانیا اولین کشوری بود که عضو گروه مشارکت جهانی بذر شد و اکنون عضو UPOV است. این کشور همچنین عضو ایستا است و آزمایشگاه ملی تجزیه بذر اکر دیته دارد و عضو یک برنامه بذر OECD است و انجمن‌های کشاورزی و بذر ملی قوی دارد. در سال ۲۰۱۸ در میانمار، سازمان‌های گروه مشارکت جهانی بذر در گارگاه ارائه سیاست‌های کلی و اصلی آن سازمان شرکت کردند تا نشان دهند چگونه اجرای هماهنگ سیستم‌ها و سیاست‌های مؤثر بذر می‌تواند برای کشاورزی و توسعه اقتصاد روستایی سودمند باشد.

در سال ۲۰۱۹ سازمان‌های گروه مشارکت جهانی بذر در یک کنگره بذر در نیجریه شرکت کردند و توانستند با افراد ذی‌نفع زیادی از بخش‌های سیاسی، اقتصادی، صنعت بذر، سیاست‌گذاران تولیدکنندگان بذر و کشاورزان ملاقات کنند. قابل ذکر است که کشور نیجریه نیز یک آزمایشگاه ملی آزمون بذر دارد که عضو ایستا است و کشور ناظر برنامه بذر OECD است.

معرفی سازمان‌های گروه مشارکت جهانی بذر

گروه مشارکت جهانی بذر، میزبان یک گروه از سازمان‌های بین‌المللی است که روی نظام‌های بذر برای کشاورزی پایدار همکاری نزدیکی دارند. در بخش زیر به توضیح خلاصه‌ای از مشخصات و ویژگی‌های هر یک از سازمان‌های شرکت کننده می‌پردازیم:

سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه: شعار سازمان

همکاری‌های اقتصادی و توسعه، خط مشی بهتر برای زندگی بهتر است. حیطه کاری این سازمان در زمینه کشاورزی شامل ارائه توضیحات در مورد نیاز به اتخاذ سیاست‌ها و خط‌مشی‌های لازم برای بهبود تولیدات کشاورزی، پایداری و انعطاف‌پذیری نظام کشاورزی است. برنامه بذر سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه یکی از زمینه‌های محدودی است که این سازمان در استانداردگذاری آن مشارکت می‌کند. سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه، اطمینان حاصل می‌کند که این استانداردها مطابق با اهداف گسترده‌تر به منظور توسعه بخش کشاورزی هستند. همچنین برنامه بذر این سازمان یک نظام صدور گواهی یکسان داخلی برای ارقام گیاهی دارد که هدف آن تسهیل جابجایی بذر در سطح ملی و بین‌المللی است.

اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی: هدف اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی، ارائه و ارتقای یک نظام مؤثر برای حمایت از ارقام گیاهی با هدف توسعه ارقام جدید گیاهی به نفع جامعه است. اهداف اصلی اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی مطابق کنوانسیون اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی عبارتند از:

- ارائه و توسعه بنیان‌های تکنیکی، مدیریتی و قانونی برای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه حمایت از ارقام گیاهی
- کمک به سازمان‌ها و دولت‌ها در توسعه قوانین مربوط و اجرای یک نظام مؤثر برای حمایت از ارقام گیاهی
- افزایش آگاهی عمومی و شناخت نظام این اتحادیه در حمایت از ارقام گیاهی

انجمن بین‌المللی آزمون بذر: ایستا یک سازمان مستقل است که با همکاری دانشمندان و متخصصان باتجربه و به صورت یک سازمان غیرانتفاعی به وجود آمد. ایستا یک سازمان حاکمیتی دانش بنیان و دولت‌مدار در زمینه تکنولوژی و علوم بذر است. این سازمان از سال ۱۹۲۴ به توسعه روش‌های آزمون بذر کمک کرده است. اهداف ایستا عبارتند از:

- توسعه، انطباق و چاپ روش‌های (قوانین) استاندارد مورد توافق بین المللی برای نمونه‌برداری و آزمون بذر
- ارتقای فرآیندهای استانداردها برای اجرای یکسان ارزیابی بذری که به صورت بین‌المللی تجارت می‌شوند.
- ارائه گواهی‌های بین‌المللی تجزیه بذر برای تسهیل تجارت بین‌المللی آن
- اعطای اعتبار به آزمایشگاه‌ها
- تلاش فعالانه برای افزایش پژوهش‌ها و گسترش دانش در علوم و تکنولوژی بذر برای نمونه‌برداری، آزمون، انبارداری، فرآوری و توزیع بذرها و برگزاری دوره‌های آموزشی
- افزایش گواهی ارقام گیاهی

فدراسیون بین‌المللی بذر: فدراسیون بین‌المللی بذر نماینده بخش بذر و سازمان‌های ملی بذر در سطح جهانی است. امروزه اعضای این سازمان بیش از ۹۶ درصد تجارت جهانی بذر را انجام می‌دهند. اعضای فدراسیون بین‌المللی بذر از طریق انجمن‌های ملی بذر و بیش از ۷۵۰۰ شرکت بذری به صورت همزمان در سراسر جهان کار می‌کنند تا ارقام جدید و بذری با کیفیت را در دسترس همه کشاورزان دنیا قرار دهند. اولویت کلیدی فدراسیون بین‌المللی بذر،

ارائه حق انتخاب بذر به کشاورزان به منظور بهبود تولید غذا و بهبود ظرفیت‌ها برای مقابله با تغییرات آب و هوایی و دیگر چالش‌ها است.

سازمان جهانی کشاورزان: سازمان جهانی کشاورزان بر این باور است که بذر بنیان همه تولیدات و عنصر کلیدی بسیاری از مسائلی است که کشاورزی امروز با آن روبرو است. کشاورزان مجبورند تا با چالش‌های افزایش جمعیت و نظام‌های توزیع مقابله کنند تا بتوانند غذا را به انسان‌هایی که به آن نیاز دارند برسانند. از منظر کاربرد نوآوری‌های منتج به افزایش تولید، سؤال اینجاست که کشاورزان چگونه با موضوع افزایش سطح تولید و اطمینان از اینکه آنها ظرفیت برآوردن نیازهای مصرف‌کنندگان و مردم جهان را دارند، برخورد می‌کنند. همیشه هدف کشاورزان این بوده که به کار خود ادامه دهند، اما امروزه به نوآوری در زمینه تکنولوژی مشترک نیازمندیم تا با چالش افزایش جمعیت و تغییرات آب و هوایی مقابله کنیم.

سازمان جهانی کشاورزان اطمینان خاطر حاصل می‌کند که کشاورزان در مباحث مرتبط مشارکت دارند و همچنین دسترسی دائمی آنها به ارقام جدید گیاهی و بذری مقرر به صرفه فراهم شده است. سازمان جهانی کشاورزان نماینده کشاورزان سراسر دنیا است و علایق، اولویت‌ها و ترجیحات آن‌ها را منعکس می‌کند و به آن‌ها اجازه می‌دهد تا نظرات خود را در خصوص مسائل کلیدی که می‌تواند کشاورزی را تحت تأثیر قرار دهد اعلام کند.

چرا گروه مشارکت جهانی بذر شکل گرفت؟

در آخرین بیانیه گروه مشارکت جهانی بذر که در آوریل ۲۰۲۰ به امضای رؤسای ۵ سازمان شامل مدیر برنامه بذر سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (Csaba Gaspar)، جانشین مدیر کل اتحادیه حمایت از ارقام جدید گیاهی (Peter Button)، مدیر کل انجمن بین‌المللی آزمون بذر (Andreas Wais)، مدیر کل فدراسیون جهانی بذر (Michael Keller) و رئیس سازمان جهانی کشاورزان (Theo De Jager) رسید به موارد ذیل تأکید شد.

تغییرات آب و هوایی تبدیل به یک مشکل واقعی شده است و کشاورزان نیاز به پیشرفت بیشتری در زمینه بذر دارند تا بتوانند با الزامات رو به رشد مقابله کنند و بتوانند براساس تغییرات آب و هوایی و نیازهای جغرافیایی هر منطقه در دنیا به تولید محصولات کشاورزی خود ادامه دهند.

از کشاورزی جهانی انتظار می‌رود که با سه چالش اساسی مقابله کند:

۱- اولاً فراهم آوردن امنیت غذایی، اطمینان خاطر از اینکه غذای سالم و مغذی برای جمعیت دنیا وجود دارد و مقرون به صرفه است.

۲- تأمین پایدار این نیازها با حمایت و حفظ منابع کره زمین: تولید غذای بیشتر بر روی سطح ثابت با استفاده از آب و منابع کمتر.

۳- تولید درآمد و مایحتاج زندگی برای همه کشاورزان در سراسر جهان و همینطور سایر افراد در زنجیره غذایی

کشاورزی باید از طریق سازگاری با تغییرات آب و هوایی و حمایت از تلاش‌هایی در جهت کاستن از گازهای گلخانه‌ای ناشی از فعالیت‌های کشاورزی و تغییر کاربری اراضی با این چالش‌ها مقابله کند.

توسعه ارقام گیاهی جدید که به اثرات تغییرات آب و هوایی پاسخگو باشند با ویژگی‌هایی همچون مقاومت در برابر بیماری، خشکی، شوری، غرقابی به علاوه تولید بالا و کیفیت غذایی خوب مستلزم آن است که کشاورز به بذر باکیفیت دسترسی داشته باشد.

بذر باکیفیت ارقام جدید از این ظرفیت برخوردار است که پایداری و انعطاف پذیری کشاورزی را بهبود بخشیده و درآمد کشاورزان را افزایش دهد. این منافع در شکل امنیت غذایی بهبودیافته، حق انتخاب بیشتر و مقرون به صرفه بودن بالاتر در اختیار مصرف‌کنندگان قرار خواهد گرفت. برای بسیاری از کشورها، توسعه کشاورزی نقطه مرکزی چشم‌اندازهای توسعه گسترده‌تر است. ظرفیت بخش کشاورزی برای افزایش رشد اقتصادی، کاهش فقر، تأمین امنیت غذایی و ارائه خدمات زیست‌محیطی بستگی به خط مشی‌ها، سیاست‌ها و قوانین دولت دارد که بتواند یک محیط تجاری پویا به وجود آورده و شکل دهد.

هدف گروه مشارکت جهانی بذر ارتقای توسعه آن بخش از بذر است که به چالش‌های امنیت غذایی، پایداری و تأمین معاش در سطوح ملی و جهانی می‌پردازد. گروه مشارکت جهانی بذر بر مبنای این اصل به وجود آمده که کشورهای دنیا به ابتکاراتی نیاز دارند که بتوانند تضمین کنند که تمام کشاورزان به بذر باکیفیت ارقام پرمحصول دسترسی دارند.

گروه مشارکت جهانی بذر تلاش می‌کند تا اطمینان خاطر حاصل کند که کشاورزان، بذر و دانش مورد نیاز را در اختیار دارند و نیازهای به‌زادگران و تولیدکنندگان بذر درک شده و در سیاست‌ها انعکاس می‌یابد و دولت‌ها، ابزار و اطلاعات مورد نیاز را در اختیار دارند و می‌توانند یک چارچوب قانونی به وجود آورند که یک بخش بذر با عملکرد و پویایی بالا را هدایت کنند. هر کدام از اعضای گروه مشارکت جهانی بذر یک مجموعه خاص از توانایی‌ها را وارد چالش گسترده‌تر می‌کند. سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه، یک چارچوب بین‌المللی

برای تجارت بذرهای کشاورزی از طریق گواهی ارقام به وجود می‌آورد تا از این طریق، دسترس پذیری ارقام با عملکرد بالا را افزایش دهد. سازمان حمایت از ارقام جدید گیاهی، یک نظام مؤثر برای حمایت از ارقام گیاهی به وجود می‌آورد و هدف آن افزایش توسعه ارقام گیاهی جدید به نفع جامعه است.

ایستایک انجمن بین‌المللی است که نماینده سازمان‌ها و آزمایشگاه‌های نمونه برداری و آزمون کیفیت بذر در سطح جهانی است و اطمینان خاطر حاصل می‌کند که بذرهای کاشته شده به وسیله کشاورزان از بالاترین کیفیت برخوردار باشند.

فدراسیون بین‌المللی بذر نماینده منافع انجمن‌های ملی بذر و شرکت‌های بذر در سطح جهانی است. فدراسیون بین‌المللی بذر با همکاری سایر افراد و مؤسسات به اقدامی همچون تعیین خط مشی‌ها، قراردادهای پیمان‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌هایی می‌پردازد که می‌تواند صنعت بذر را تحت تأثیر قرار دهد و بدین صورت، اطمینان خاطر حاصل می‌کند که صنعت بذر تک‌صدایی نیست.

سازمان جهانی کشاورزان، دسترسی به صدای تولیدکنندگان غذا را در عرصه جهانی فراهم می‌کند و بر نقش‌های آنها به عنوان بازیگران اجتماعی-اقتصادی و محیطی تأکید می‌کند.

گروه مشارکت جهانی بذر از طریق فراهم آوردن راهنمایی‌ها و تخصص‌های لازم در جهت ارتقای یک بخش بذر با کارایی بالا و از طریق ایجاد دسترسی به بذر باکیفیت ارقام جدید گیاهی به کشاورزان، یک نقطه ورود برای کشورها فراهم می‌نماید.

پی‌نوشت

- 1- World Seed Partnership (WSP)
- 2- International Union for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV)
- 3- International Seed Testing Association (ISTA)
- 4- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)
- 5- International Seed Federation (ISF)
- 6- World Farmers' Organisation (WFO)

منابع

- <http://www.worldseedpartnership.org>
- <http://www.oecd.org/agriculture/seeds>
- <https://www.upov.int/portal/index.html.en>
- <https://www.seedtest.org/en/home.html>
- <https://www.worldseed.org>
- <https://www.wfo-oma.org>